

Oświadczenie o stanie kontroli zarządczej
w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
za rok 2024

Dział I¹

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w kierowanej przeze mnie jednostce sektora finansów publicznych:

Część A²

☒ w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

~~**Część B³**~~

~~☐ w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

~~Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.~~

~~**Część C⁴**~~

~~☐ nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

~~Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.~~

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:⁵ⁱ

- ☒ monitoringu realizacji celów i zadań,
- ☒ samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁶ⁱ,
- ☒ procesu zarządzania ryzykiem,
- ☒ audytu wewnętrznego,
- ☒ kontroli wewnętrznych,
- ☒ kontroli zewnętrznych,
- ☒ innych źródeł informacji: deklaracji zarządczej.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

Warszawa,

.....
(miejscowość, data)

.....
(podpis kierownika jednostki)

Dział II⁷

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w ubiegłym roku.

.....

.....

.....

.....

.....

Należy opisać przyczyny złożenia zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej, np. istotną słabość kontroli zarządczej, istotną nieprawidłowość w funkcjonowaniu jednostki sektora finansów publicznych, istotny cel lub zadanie, które nie zostały zrealizowane, niewystarczający monitoring kontroli zarządczej, wraz z podaniem, jeżeli to możliwe, elementu, którego zastrzeżenia dotyczą, w szczególności: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

.....

.....

.....

.....

Należy opisać kluczowe działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej w odniesieniu do złożonych zastrzeżeń, wraz z podaniem terminu ich realizacji.

Dział III⁸

Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej/

Działania, które zostały przeprowadzone przez ARiMR w 2024 r. w obszarze:

I) wdrożenia systemowych rozwiązań poprawiających efektywność i skuteczność działania Agencji;

- **3 do 5% budżetu na realizację dodatkowych zadań przeznaczonych na dodatki specjalne**

W piśmie z dnia 27 lutego 2024 r. (znak: P-458-DPiZP.WOPB.0220.17.2024.PF) ARiMR zwróciła się do MRiRW z propozycją zmiany ustawy o Agencji mającej na celu umożliwienie wypłacenia pracownikom Agencji dodatków specjalnych lub zadaniowych w przypadku nałożenia na Agencję dodatkowych zadań w roku budżetowym. Podejmowane działania dotyczące sfinansowania dodatków specjalnych lub zadaniowych dla pracowników Agencji, w wysokości od 3 do 5% kwoty przewidzianej na realizację dodatkowych zadań w ramach dotacji podmiotowej dla Agencji (poprzez wprowadzenie zmiany do ustawy o Agencji) nie dały pozytywnego skutku. **ARiMR nie uzyskała zgody na ich realizację.**

Ponadto informuję, że w odpowiedzi na pismo z dnia 20 czerwca 2024 r. (znak: P-1630-DZZL.0221.4.2024) w sprawie przyznania dodatkowych środków finansowych na wypłatę dodatków specjalnych dla pracowników ARiMR i tym samym wsparcie działań w zakresie motywowania, decyzją Ministra Finansów z dnia 31 lipca 2024 r. (znak: MF/FG1.4143.3.212.2024.MF.2471) z rezerwy celowej „Fundusz Gwarancji w Rolnictwie” przeznaczono dla ARiMR 45 milionów złotych. Przyznane środki finansowe zostały w pełni wypłacone pracownikom ARiMR w formie dodatku specjalnego.

- **czasowe zwiększenie etatyzacji w ARiMR do obsługi KPO, zatrudnienie stażystów**

ARiMR ma ustalony poziom etatyzacji na poziomie 11 329 etatów. Realne zwiększenie etatyzacji, przy obecnym stanie zatrudnienia, np. w Biurach Wsparcia Inwestycyjnego Oddziałów Regionalnych wiąże się z obniżeniem etatyzacji w innych komórkach organizacyjnych, co będzie powodować problemy z realizacją innych zadań.

ARiMR zwracała się z prośbą o czasowe zwiększenie etatyzacji dla całej organizacji, w związku z kumulacją zadań związanych z rozpatrywaniem wniosków złożonych w ramach PROW 2014-2020, KPO, PS WPR oraz PO Ryby, ale **nie uzyskała akceptacji prośby**. Ponadto Agencja prowadziła działania związane z przygotowaniem programu płatnych staży dla studentów, którego celem byłoby wsparcie Agencji w rozpatrywaniu wniosków z KPO.

W odpowiedzi na pismo znak: P-1158-DZZL.DAiS.0221.4.2024, Agencja uzyskała odpowiedź, że nie ma wolnych środków na zwiększenie wydatków na wynagrodzenia ARiMR w 2024 roku (pismo znak: DBD.ap.073.52.2024.1 z dnia 29.05.2024 r.). Jednocześnie w odpowiedzi na przedstawioną przez Agencję w dniu 24 maja 2024 r. koncepcję programu płatnych staży, MRiRW poinformowało w piśmie znak: DSR.ikkpo.570.132.2024 z dnia 5 czerwca 2024 r., że nie wnosi uwag pod warunkiem nieprzekroczenia kwoty określonej w rocznym planie finansowym. W piśmie znak: ZP-110-DZZL.1123.01.2024 z dnia 19.06.2024 r. ARiMR poinformowała MRiRW, że nie jest w stanie zrealizować płatnych staży studenckich w ramach posiadanych w planie finansowych środków na wynagrodzenia.

Powyższe oznacza, że podejmowane przez ARiMR działania nie dały pozytywnego skutku, gdyż Agencja nie uzyskała akceptacji na czasowe zwiększenie etatyzacji i zwiększenie środków na ten cel.

- ***motywacyjny system wynagrodzeń, podniesienie minimalnego wynagrodzenia***

W 2024 roku rozpoczęto prace nad uruchomieniem systemu motywacyjnego dla pracowników Biur Wsparcia Inwestycyjnego Oddziałów Regionalnych ARiMR realizujących obsługę wniosków o charakterze inwestycyjnym w ramach PROW 2014-2020, KPO i PS WPR 2023-2027. Pilotażowy system motywacyjny, po przeprowadzonych konsultacjach z Oddziałami Regionalnymi i Departamentem Zarządzania Zasobami Ludzkim, ostatecznie nie został wdrożony do końca 2024 r. **ARiMR prowadzi dalsze prace zmierzające do pilotażowego programu motywacyjnego dla BWI.**

Ponadto informuję, że minimalne wynagrodzenie w Agencji jest zwiększane zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ustalenia minimalnego wynagrodzenia za pracę.

- ***odtworzenie funduszu nagród***

ARiMR wielokrotnie występowała o środki finansowe na odtworzenie funduszu nagród, ale ich nie otrzymała. Obecne wykorzystanie funduszu wynagrodzeń nie pozwala na pełne odtworzenie funduszu nagród (do regulaminowego 3% poziomu) w ramach przyznanej dotacji na wynagrodzenia.

- ***optymalizacja procesu ustalania harmonogramu naboru wniosków***

ARiMR, reagując na identyfikowane problemy, kilkakrotnie w przeciągu 2024 roku, w uzgodnieniu z MRiRW wprowadzała zmiany w planowanym harmonogramie naboru wniosków w ramach PS WPR 2023-2027. W przypadku naborów część zmian dotyczyła przesunięcia terminów ich uruchomienia, tak by umożliwić Oddziałom Regionalnym zakończenie procedowania wniosków złożonych w ramach zakończonych naborów.

- ***zmiany usprawniające pracę Centrali ARiMR***

Analiza funkcjonowania Agencji w strukturze organizacyjnej przeprowadzona w 2024 r. wykazała konieczność jej zracjonalizowania i dostosowania do istniejących potrzeb i uwarunkowań. W 2024 r. **sześciokrotnie zmieniony został regulamin organizacyjny Agencji.** Zgodnie z zarządzeniami Prezesa ARiMR:

- nr 44/2024 z dnia 26.04.2024 r. przekazano z Departamentu Administracyjno-Gospodarczego do Departamentu Zarządzania Informatyką zadania związane z wdrożeniem systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją,
- nr 50/2024 z dnia 21.05.2024 r. przekazano z Biura Prezesa do Departamentu Prawnego i Zamówień Publicznych rozpatrywanie skarg, wniosków i petycji oraz informację publiczną,
- nr 63/2024 z dnia 17.06.2024 r. doprecyzowano i uspołniono zadania kontrolne Departamentu Audytu i Kontroli i Biur Kontroli Wewnętrznej oraz umożliwiono w Oddziałach Regionalnych utworzenie Biura Wsparcia Rybactwa (z zadań Biur Wsparcia Inwestycyjnego), a także wprowadzono obowiązek utworzenia Biura Zarządzania Należnościami (z zadań Biur Działów Społecznych i Płatności Bezpośrednich),
- nr 95/2024 z dnia 02.09.2024 r. w miejsce Departamentu Audytu i Kontroli, utworzone zostały Departament Audytu Wewnętrznego i Departamentu Kontroli Wewnętrznej, w miejsce Departamentu Oceny Projektów i Pomocy Technicznej, utworzone zostały następujące departamenty, tj. Departament Oceny Projektów Inwestycyjnych i Departamentu Pomocy Technicznej oraz w miejsce Departamentu Prawnego i Zamówień Publicznych utworzone zostały: Departament Prawny i Departament Zamówień Publicznych,
- nr 99/2024 z dnia 18.09.2024 r. powierzono Departamentowi Płatności Bezpośrednich relację zadań związanych z udzielaniem nadzwyczajnego wsparcia finansowego sektorowi owoców i warzyw oraz sektorowi wina dotkniętymi niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi,

- nr 122/2024 z dnia 06.11.2024 r. w związku z objęciem przez Polskę prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w pierwszej połowie 2025 roku, przekazano do Biura Prezesa zadania związane ze współpracą międzynarodową oraz projektami europejskimi, które dotychczas znajdowały się w kompetencjach Departamentu Analiz i Sprawozdawczości.

Ponadto w II połowie 2024 r. ARiMR zleciła **przeprowadzenie instytucji zewnętrznej (PWC)** przeprowadzenie usługi doradztwa w zakresie wstępnego przeglądu organizacyjnego ARiMR w celu diagnozy kluczowych barier i mocnych stron zarządzania Agencją oraz **identyfikacji obszarów wymagających usprawnień**. Obecnie prowadzone są w ARiMR działania zmierzające do realizacji, w możliwym zakresie otrzymanych rekomendacji, w tym zmian w strukturze organizacyjnej.

II) usprawnienie funkcjonowania systemów informatycznych w Agencji

Mając na uwadze poprawę jakości świadczonych usług oraz zwiększenie efektywności procesów administracyjnych związanych z obsługą wniosków o przyznanie pomocy, ARiMR w 2024 roku kontynuowała **rozwój oraz modyfikację swoich systemów informatycznych**. Ważnym elementem rozwoju było wdrożenie nowych funkcjonalności w istniejących systemach oraz implementacja nowych programów wsparcia, które miały na celu usprawnienie obsługi wniosków i zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów oraz dla Agencji. W ramach tego procesu, rozwijane były w szczególności następujące systemy informatyczne:

- **Platforma Usług Elektronicznych (PUE)**

W roku 2024 w ramach modyfikacji systemu PUE podniesiono możliwości obsługi beneficjentów tak by system nie ulegał awariom związanym np. z brakiem dostępności. Zapewniono realizację kolejnych naborów dla wszystkich interwencji kontynuowanych z 2023 r. uwzględniając zmiany w wytycznych i przepisach. Wprowadzono możliwość składania wniosków przez następców oraz możliwość składania wniosków przez wspólnie wnioskujących o przyznanie pomocy. Wdrożono również zmiany mające na celu uproszczenie procesu składania wniosków o płatności. Umożliwiono rolnikom składanie wniosków o płatność przez Internet, co przyspieszyło proces rozpatrywania składanych aplikacji i wypłat należnej rolnikom pomocy. Zaktualizowano interfejs użytkownika, a także wprowadzono nowe mechanizmy weryfikacji poprawności danych w czasie rzeczywistym. Za pośrednictwem PUE umożliwiono rolnikom składanie elektronicznych tzw. wniosków kłękowych oraz wniosków pomocowych dla powodzian. W roku 2024 za pośrednictwem PUE zostało złożonych do Agencji 375 393 elektronicznych dokumentów.

- **System IACsplus (Integrated Administration and Control System plus)**

W roku 2024 rozszerzono funkcjonalności Systemu Informatycznego Agencji (SIA), na który składają się m.in. aplikacje ZSZiK, IACsPlus, GIS, SIZ, PZSiPPlus, Platforma Aplikacyjna, eWniosekplus, Portal eWoP udostępnianego pracownikom Biur Powiatowych ARiMR i umożliwiającego systemową obsługę wniosków o płatności bezpośrednio na kampanię 2024 do kolejnych etapów obsługi wniosków:

- kontrola kompletności złożonych wniosków,
- typowanie beneficjentów do kontroli na miejscu,
- eksport/import danych z kontroli na miejscu,
- kontrola administracyjna wniosków,
- weryfikacja po kontroli na miejscu,
- naliczanie płatności zaliczkowych,
- wydanie decyzji i naliczanie płatności końcowych.

- **Centralny System Obsługi Beneficjenta (CSOB)**

W ramach rozwoju systemu CSOB w 2024 roku zrealizowanych zostało 17 umów wykonawczych, dzięki którym wdrożono w systemie następujące modyfikacje:

- uruchomienie lub ogłoszenie 8 nowych naborów oraz kolejnych etapów obsługi wniosków,
- wdrożenie kolejnych etapów obsługi wniosków dla 13 interwencji uruchomionych w roku 2023 (umowa, wniosek o aneks, aneks, wniosek o płatność, płatności),
- uruchomienie kolejnych naborów dla interwencji dla których w roku 2023 uruchomiono pierwsze nabory.

- **System finansowo-księgowy (EBS)**

W roku 2024 kontynuowano prace nad optymalizacją procesów finansowo-księgowych w systemie EBS UE w ramach aktualizacji systemu EBS UE. Planowany termin zakończenia prac to wrzesień 2025. Zoptymalizowano i rozszerzono funkcjonalności modułu eOD w systemie EBS SGW służącego do elektronicznej obsługi dyspozycji płatności krajowych.

- **System Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZplus)**

W roku 2024 w ramach rozwoju dostosowano funkcjonalności systemu IRZplus do sprawnej, elektronicznej obsługi dokumentów związanych z identyfikacją i rejestracją zwierząt. W roku 2024 za pośrednictwem tej aplikacji zostało złożonych 8 018 346 dokumentów elektronicznych.

- **Hurtownia Danych**

W roku 2024 w ramach rozwoju systemu wprowadzono 17 nowych raportów, umożliwiających automatyczne przygotowanie sprawozdań na potrzeby instytucji krajowych jak również Komisji Europejskiej.

- **System kancelaryjny ARiMR - ReD**

W roku 2024 poza typowymi standardowymi pracami obejmującymi dodanie nowych rodzajów dokumentów, aktualizacji cenników pocztowych i bieżących zgłoszeń operacyjnych rozwijany był w zakresie w obsługi:

- kampanii 2024 przyjęcia i obsługi wniosków płaszczykowych w roku 2024;
- integracji z systemem e Doręczeń Poczty Polskiej (obsługa 331 skrzynek JO ARiMR);
- pierwszych funkcjonalności obsługi Składów Chronologicznych tworząc „podwaliny” pod system klasy ezd.

W 2024 roku Agencja, we współpracy z Agro Aplikacje, zainicjowała budowę systemu **Portal Rolnika i 20 e- usług**. We wrześniu 2024 r. złożono wniosek o objęcie projektu Portal Rolnika wsparciem w ramach Inwestycji C2.1.1 Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (wniosek został zatwierdzony do dofinansowania 6 lutego 2025 r.). System Portal Rolnika będzie jednym punktem dostępu dla rolnika do usług elektronicznych i informacji publikowanych przez ARiMR oraz pozostałe instytucje podległe i nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Portal Rolnika będzie oparty o jednolity „front-end” ze spójną logiką dla wszystkich procesów, co pozwoli na integrację wielu portali w jeden punkt dostępowy, ułatwiający rolnikowi korzystanie z usług i załatwianie spraw w instytucjach wspierających rolnictwo. Pozwoli to ułatwić obsługę spraw a także spowoduje zwiększenie liczby spraw możliwych do załatwienia drogą elektroniczną. W ramach projektu Portal Rolnika udostępnione zostanie 20 nowych e-usług, w tym usług dla spraw obsługiwanych przez PIORiN i IJHARS a także zapewniona zostanie możliwość integracji z systemami innych instytucji, w tym z systemem eDWIN zrealizowanym przez WODR, systemami PIORiN i IJHARS. Zgodnie z harmonogramem projektu system Portal Rolnika zostanie wdrożony w czerwcu 2026 r.

ARiMR w roku 2024 zakupiła kwalifikowaną **pieczęć elektroniczną**, która będzie zaimplementowana w pierwszej kolejności w systemie IACSplus, co umożliwi wysyłkę do rolników dokumentów opatrzonych pieczęcią elektroniczną. Narzędzie uprości procedury kontroli oraz pozwoli na elektroniczną obsługę protokołów z kontroli na miejscu. Docelowo planowana jest sukcesywna implementacja tego rozwiązania w kolejnych systemach informatycznych ARiMR.

Dzięki wprowadzonym nowym funkcjonalnościom w systemach Agencji i aplikacjom udostępnionym beneficjentom, rolnicy uzyskali narzędzia, które umożliwiają szybszy, łatwiejszy i ergonomiczny dostęp do programów i działań wdrażanych przez Agencję. Beneficjenci mogą korzystać ze wsparcia oferowanego, za pośrednictwem ARiMR, z pominięciem czasochłonnych spotkań i kosztów dojazdu do punktów obsługi w Biurach Powiatowych lub Oddziałach Regionalnych ARiMR. Systemy informatyczne ARiMR stanowią niezbędne narzędzia, które wspierają rozwój rolnictwa w Polsce, umożliwiając sprawniejsze zarządzanie funduszami oraz poprawiając jakość obsługi rolników.

Należy opisać najistotniejsze działania, jakie zostały podjęte w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie w odniesieniu do planowanych działań wskazanych w dziale II oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie.

2. Pozostałe działania:

Należy opisać najistotniejsze działania, niezaplanowane w oświadczeniu za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, jeżeli takie działania zostały podjęte.

Objaśnienia:

- ¹⁾ W dziale I, w zależności od wyników oceny stanu kontroli zarządczej, wypełnia się tylko jedną część z części A albo B, albo C przez zaznaczenie znakiem „X” odpowiedniego wiersza. Pozostałe dwie części wykreśla się. Część D wypełnia się niezależnie od wyników oceny stanu kontroli zarządczej.
- ²⁾ Część A wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza w wystarczającym stopniu zapewniła łącznie wszystkie następujące elementy: zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczność i efektywność działania, wiarygodność sprawozdań, ochronę zasobów, przestrzeganie i promowanie zasad etycznego postępowania, efektywność i skuteczność przepływu informacji oraz zarządzanie ryzykiem.
- ³⁾ Część B wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu jednego lub więcej z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem, z zastrzeżeniem przypisu 4.
- ⁴⁾ Część C wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu żadnego z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji oraz zarządzania ryzykiem.
- ⁵⁾ Znakiem „X” zaznaczyć odpowiednie wiersze. W przypadku zaznaczenia punktu „innych źródeł informacji” należy je wymienić.
- ⁶⁾ Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych ogłoszone przez Ministra Finansów na podstawie art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
- ⁸⁾ Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych ogłoszone przez Ministra Finansów na podstawie art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
- ⁹⁾ Dział II sporządzany jest w przypadku, gdy w dziale I niniejszego oświadczenia zaznaczono część B albo C.
- ¹⁰⁾ Dział III sporządza się w przypadku, gdy w dziale I oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, była zaznaczona część B albo C lub gdy w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, były podejmowane inne niezaplanowane działania mające na celu poprawę funkcjonowania kontroli zarządczej.